

Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen maakunnallinen yhteistyö Kainuussa

Mhall 28.08.2023 § 132

Kainuun maakuntaohjelman Hyvinvointi ja työllisyys -painopisteessä on tunnistettu Kainuun kannalta strategiset aluehallinnon uudistukset. Hyvinvointi ja työllisyys -teemaan liittyy kolme Kainuun kannalta hyvin kriittistä, maakuntaohjelman toteutusvuosiin 2022–2025 ajoittuvaa uudistusta: hyvinvointialueuudistus, TE-palveluiden siirto paikallistasolle sekä työllisyyden kuntakokeilu. Näille uudistuksille on asetettu Kainuun maakuntaohjelmassa maakunnalliset tavoitteet. Kainuun TE24 uudistukseen liittyvät yhteistyötavoitteet on määritelty Kainuun osaavan työvoiman yhteistyösopimuksessa ja yhteistyötä koordinoidaan sopimuksen toteutukseen asetettavassa johtoryhmässä, johon kutsutaan mukaan sopimuksen osapuolet ja jota Kainuun liitto koordinoi.

Maakuntaohjelmassa on asetettu seuraavat tavoitteet Kainuun hyvinvointialueuudistukseen sekä vuoden 2023 alusta aloittaneelle hyvinvointialueelle:

- 1) toimivat ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut ovat saatavilla oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti koko Kainuussa,
- 2) toiminnan painotuksessa päästään raskaista palveluista ennaltaehkäisevään työhön ja terveyserot kaventuvat,
- 3) palveluiden laatua, vaikuttavuutta, monialaisuutta ja yhteen toimivuutta parannetaan sekä kustannusten nousua hillitään,
- 4) hoitoon ohjaaminen ja hoitoon pääsy nopeutuvat,
- 5) osaavan työvoiman saatavuus varmistuu,
- 6) talous tasapainottuu ja kustannusrakenne tervehtyy kestäväksi,
- 7) Sote- ja Pela-alan työn tuottavuus ja työnantajakuva paranevat,
- 8) päästään toimivaan ja tulokselliseen Sote-Pela-alan kehittämisen yhteistyöhön sekä Kainuussa, Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueella (ERVA) että kansallisella tasolla ja
- 9) Kainuu säilyy itsenäisenä hyvinvointialueena.

Hyvinvointialueuudistuksen lisäksi sosiaali- ja terveysala on nostettu maakuntaohjelmassa erityiseksi strategiseksi kehittämisen kohteeksi Kainuussa. Näin sosiaali- ja terveysala rinnastuu Kainuun maakuntaohjelmassa nimettyihin kärkielinkeinoihin (kaivannaisala ja kemianteollisuus, matkailu, biotalous sekä teknologiateollisuus)

Kainuun hyvinvointialue on maakunnan suurin työllistäjä. Julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi ovat uuden hyvinvointialueen järjestettävänä. Kainuun tulevaisuutta määrittävien kriittisten menestystekijöiden joukossa erityisesti

kolmessa seuraavassa sosiaali- ja terveysalan merkitys on erittäin suuri:

- 1) kasvava pula osaavasta työvoimasta,
- 2) väestön ikääntyminen ja palvelutarpeen kasvu sekä
- 3) sosiaali- ja terveyspalvelukustannusten ja rahoituksen tarpeen kasvu.

Kestävien ratkaisujen löytäminen näihin sosiaali- ja terveyspalveluissa on koko Kainuun kestävänsä tulevaisuuden kannalta kriittistä. Sosiaali- ja terveyspalvelut on naisvaltainen työ- ja opiskeluala, jonka veto- ja pitovoimaa kehittämällä ja osajia saamalla samalla oikaistaan miesenemmyyttä nuorissa ikäluokissa.

Maakuntaohjelmassa nimetyt Kainuun sosiaali- ja terveysalan kehittämisen tavoitteet vuoteen 2025 ovat:

1. Laadukkaiden ja ennaltaehkäisevien sosiaali- ja terveyspalvelujen avulla kainuulaisten hyvinvointi, aktiivisuus ja osallisuus vahvistuvat.
2. Kainuun hyvinvointialue on veto- ja pitovoimainen toimija, alan työ- ja koulutuspaikat ovat Kainuussa houkuttelevia ja työntekijöiden työtyytyväisyys ja työssä viihtyminen sekä alan opiskelijoiden tutkinnon suorittaminen ja Kainuuseen työllistyminen ovat korkealla tasolla. Aloittaneista opiskelijoista vain pieni osa keskeyttää tai vaihtaa alaa. Alan kainuulaisten työnantajien ja opiskelijoiden (Kainuussa ja muualla opiskelevien) välinen yhteistyö on vahvaa opintojen alusta lähtien. Kainuun sosiaali- ja terveysala on haluttu harjoittelupaikka opiskelijoille.
3. Kainuun oppi- ja tutkimuslaitosten digitalisaatiota hyödyntävä, sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvä TKI-toiminta tuottaa innovaatioita kansalaisten hyvinvoinnin parantamiseen, ennaltaehkäisevään terveys- ja hyvinvointityöhön sekä pienentää palvelujen tarvetta.
4. Digitalisaation ja innovaatioiden avulla sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisen prosessit tehostuvat, ja digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen voidaan tuottaa palveluja aiempaa vähemmällä työvoimalla sekä luoda alalle uusia, korkeaa osaamista vaativia tehtäviä.
5. Kainuun hyvinvointialueuudistus onnistuu, ja sen myötä Kainuun sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen on rahoituksellisesti kestävä ja palvelujen saavutettavuus on turvattu koko Kainuussa.
6. Yrityksillä ja järjestöillä on tärkeä rooli Kainuun sosiaali- ja terveysalan palvelujen tuottamisessa. Toimialaa kehitetään yritysten, julkisen sektorin, järjestöjen, kansalaisten ja alan työntekijöiden tuloksellisella yhteistyöllä. Uusien alan yritysten syntymistä Kainuuseen edistetään. Sosiaali- ja terveysalan julkisia hankintoja kehitetään paikallista yritystoimintaa ja kestävä kehitystä tukevaksi.
7. Osaavaa työvoimaa saadaan riittävästi, eikä pula työntekijöistä haittaa palvelujen laatua ja saavutettavuutta. Palvelutarpeen kasvun ja eläköitymisen kasvattama tarve rekrytoida uusia työntekijöitä on ratkaistu kotimaisella

työvoimalla sekä työperäisellä maahanmuutolla. Alalle rekrytoidut uudet työntekijät ja alaa Kainuussa opiskelevat on saatu asumaan Kainuuseen ja vähennetty miesenemmyyttä nuorten ikäluokissa.

8. Kainuu tekee hyvää ja tuloksellista yhteistyötä hyvinvointipalvelujen järjestämisessä maakunnan sisällä, ERVA-alueella, muiden maakuntien kanssa sekä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Tavoitteet huomioivat hyvinvoinnin osa-alueita monipuolisesti. Niiden saavuttaminen edellyttää sujuvaa ja vaikuttavaa yhteistyötä hyvinvointialueen ja Kainuun muiden teeman kannalta relevanttien toimijoiden välillä. Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmassa (TOPSU 2022 – 2023) todetaan, että tavoitteiden toteutumista vauhdittamaan kootaan Kainuun liiton koordinoima maakunnallinen hyvinvointialan yhteistyöryhmä. Se tukee kuntia, hyvinvointialuetta ja muita toimijoita uudenlaisen roolijaon mahdollistamassa hyvinvointialan yhteistyössä ja vahvistaa Kainuun elinvoimaa.

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esittelee maakuntaohjelman hyvinvointi-, sosiaali- ja terveysalan maakunnalliset kehittämistavoitteet, ehdotukset yhteistyön muodoiksi sekä ehdotukset hyvinvointialan yhteistyöryhmään kutsuttavista tahoista.

Lisätietoja aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikkaalta puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää perustaa Kainuun maakunnallisen hyvinvointialan yhteistyöryhmän, käy evästyskeskustelun sen kokoonpanosta, työmuodoista ja tavoitteista.

Maakuntahallitus valtuuttaa Kainuun liiton viraston valmistelemaan ryhmän työohjelman sekä esityksen kokoonpanosta maakuntahallituksen hyväksyttäväksi.

Maakuntahallituksen päätös

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esitteli asiaa.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Alueen keskeisistä toimijoista muodostettavan Kainuun hyvinvointialan yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea Kainuun hyvinvointialan ja Kainuun hyvinvointialueen myönteistä kehitystä sekä edistää maakuntaohjelman po. teeman kehittämistavoitteita. Yhteistyöryhmän toimeksianto ja toimintaperiaatteet ovat 1) kehittämishankekokonaisuuksien ideointi sekä hanketoimijoiden aktivointi teemojen hankkeistamiseen, 2) yhteistyöprosessien käynnistäminen ja aktivointi sekä 3) hyvinvointialaan ja hyvinvointialueeseen liittyvien edunajamisen tarpeiden tunnistaminen ja edunajamisen prosessien käynnistäminen. 4) Yhteistyöryhmä on asiantuntijaryhmä, joka voi tehdä toimenpidealoitteita Kainuun liitolle sekä Kainuun hyvinvointialueelle.

Työryhmän tulee keskittyä löytämään hyvinvointialan vahvuuksien vahvistamiseen sekä heikkouksien ja kehityksen pullonkaulojen korjaamiseen Kainuun erityisluonteen huomioivia ratkaisuja. Kainuun erityispiirteitä ovat alueen pohjoinen ja itäinen sijainti, harva asutus, pitkät etäisyydet, raja-alueet ja ikääntyvä väestö. Alueen vahvuuksia ovat mm. osaavat toimijat ja hyvät fasilitetit, Kainuun uusi sairaala, Oulun yliopiston mittaustekniikan yksikkö ja sen terveysteknologian tutkimusryhmä, Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Kainuun ammattiopisto, Jyväskylän yliopiston Vuokatin yksikön liikuntateknologian ja urheiluvalmennuksen osaaminen, Kainuun Prikaati sekä alueen TKI-toimijoiden yhteistyöllä suurteholaskennan ympärille rakennettu datakeskusekosysteemit toiminta sekä hyvät tietoliikenneyhteydet myös haja-asutusalueilla.

Kainuun maakuntahallitus valtuuttaa Kainuun liiton viraston pyytämään seuraavia toimijatahoja nimeämään edustajan ja varaedustajan hyvinvointialan yhteistyöryhmään:

Kainuun hyvinvointialue
Kainuun pelastuslaitos
Oulun yliopisto / Kajaanin yliopistokeskus / Mittaustekniikan yksikkö MITY
Jyväskylä yliopiston Vuokatin yksikkö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kainuun ammattiopisto
Kainuun kuntien edustajat 2 kpl (pyydetään Kainuun kuntajohtajakokousta nimeämään)
Kainuun järjestöasiain neuvottelukunta
Kainuun ELY-keskus
Kainuun yrittäjät
Kainuun prikaati
Kainuun liitto

Ryhmä voi tarpeen mukaan täydentää kokoonpanoaan ja kutsua asiantuntijoita keskusteluun ja kehittämistoimien valmisteluun. Yhteistyöryhmä valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kainuun liiton viraston työnä hoidetaan yhteistyöryhmän esittelijän ja sihteerin tehtävät.

Lisätietoja aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 084
sekä aluekehityspäällikkö Paula Karppinen, puh. 044 710 0867
tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus vahvistaa hyvinvointialan yhteistyöryhmän toimeksiannon, toimintaperiaatteet ja organisaatiotason kokoonpanon sekä valtuuttaa Kainuun liiton viraston pyytämään edellä mainittuja organisaatioita nimeämään edustajan ja varaedustajan yhteistyöryhmään.

Maakuntahallituksen päätös

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esitteli asiaa.

Käydyn keskustelun kuluessa maakuntahallituksen jäsen Salla Heikkinen ehdotti, että myös Kainuun Liikuntaa pyydetään esittämään edustaja yhteistyöryhmään. Maakuntahallitus hyväksyi yksimielisesti Salla Heikkisen ehdotuksen.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen lisäyksellä, että Kainuun Liikuntaa pyydetään myös nimeämään edustaja yhteistyöryhmään.

Lisäksi maakuntahallitus totesi, että Kainuun hyvinvointialue nimeää yhden edustajan Kainuun hyvinvointialueelta ja yhden edustajan Kainuun Pelastuslaitokselta.

_____

Ote: Toimijatahot